

Den Europæiske Union ved Den Europæiske
Råd for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet
for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget
i finansieringen af projektet.

Samspillet mellem mark og stald afgørende for driftsresultatet

Selvforsyningen kan medvirke til at optimere det økonomiske udbytte.

Af Peter Hvid Laursen, Videncentret for
Landbrug, Kvæg

Det overordnede mål er altid at skabe den bedst mulige totaløkonomi på et kvægbrug, og en af vejene til at optimere det økonomiske udbytte kan være at optimere selvforsyningen således, at så stor andel som muligt er hjemmeavlet foder.

Og vi har vidst det altid, - at der var penge i at optimere samspillet mellem mark og stald. Det er derfor så vidt ikke noget nyt i. Men det nye er, at vi er blevet overbeviste om, at der ikke bare er penge i det, nej - der er rigtig mange penge at

hente. Sammenhængen mellem mark og stald er helt afgørende for et godt driftsresultat. Derfor bør foderproduktionen planlægges, så den præcist matcher køernes behov.

Grovfodermatchen har bidraget med værdifuld viden om grovfoderproduktionen i Danmark - og hvad det koster at producere det. Vi har fulgt grovfoderet fra marken til foderbordet, ja endda helt ud i mælketanken på fire bedrifter, som vel efterhånden må betegnes som eksperter på området.

Mest mulig mælk til så få omkostninger som muligt

Grovfoderet, og dermed selv-

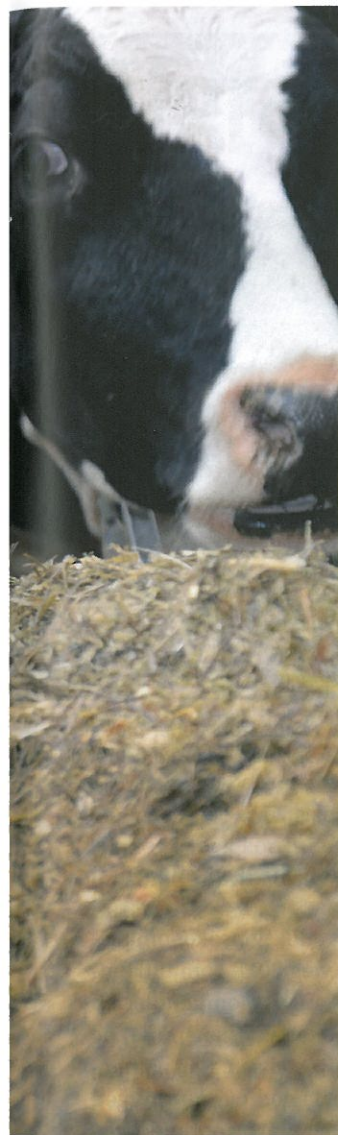
forsyningen, udgør den største del af foderrationen til danske malkekøer. Derfor handler det i høj grad om at få mark og stald til at gå hånd i hånd, - optimere produktionen og gøre det billigst muligt.

Og der er stor forskel på foderomkostningerne blandt bedrifterne. Selv blandt eliten har vi set forskelle på 700 kr. pr. årsko. Og man kan jo fristes til at spørge, - hvor stor forskellen så er fra eliten til dem, der gør det middelmådt? Og hvor stort et potentiale ligger der i forhold til at øge mælkeproduktionen pr. årsko ved at hæve kvaliteten på grovfoderet? Kan man hæve grovfoder-

optagelsen ved at tilbyde køerne kvalitetsgrovfoder af så ensartet indhold som muligt året rundt? Høj mælkeydelse kommer jo ikke alene via foderet, men såfremt alle andre management forhold er i top, vil det spille en stor rolle.

Det hele handler om detaljeret planlægning, for der er ikke to bedrifter, der er ens. Derfor er det helt nødvendigt at være specifik omkring hver enkelt bedrift. Den højtydende malkeko stiller store krav til produktionen i marken, men kan marken honorere disse krav?

En vigtig forudsætning for at kunne optimere er, at man kender til bedriftens produk-

Den højtydende malkeko spiller meget specifikke krav til produktionen i marken og dermed til fodersammensætningen på foderbordet.

tionsomkostninger på afgrøde- og markniveau. Udbytte-niveauet er det parameter, der har størst betydning for grovfoderprisen. Derfor er det tilmed centralt at kende til de præcise udbytter på afgrøde- og markniveau. Så hvis man vil optimere og gøre det fuldt ud, så skal der udbytteregistreringer til, allerbedst ved brug af brovægte eller andre vejesystemer. Ligeledes skal der som altid tages hensyn til jordtype og klima på den enkelte ejendom.

Brug konsulenternes ekspertise

Inddrag planteavlskonsulenten fra starten. Første skridt i planlægningsfasen er nemlig at tage udgangspunkt i de enkelte afgrøder og markers udbyttepotentiale på ejendommen. I første omgang tænkes der på græs og majshelsæd.

Herefter er det muligt at beregne det optimale forhold mellem grovfoderremnerne og følgende kvaliteten af det producerede grovfoder for at honorere køer-

nes krav. Desuden bør man overveje, om der er plads til mere stivelse i foderrationen. I så fald kan man tænke kernemajs, kolbemajs og eventuelt sodakorn ind i planen, ligesom andet grovfoder kan komme på tale, som lucerne, rødkløver og roer.

Når de overordnede rammer i marken er lagt, kan kvægbrugskonsulenten hjælpe med at lægge planer for fodersammensætning samt fodermængde og kvalitet. Og jo mere detaljeret man er med sin planlægning, des større mulighed er der for at få målene opfyldt. Det gælder for eksempel med græsensilagen om i god tid at planlægge hvilke slæt, der skal fodres med samtidigt, og hvilken kvalitet hver enkelt slæt skal have.

Den gennemsnitlige foderværdi af græsset, af de slæt man plan-

En vigtig forudsætning for, at man kan optimere er, at man kender bedriftens produktionsomkostninger på afgrøde- og markniveau.

lægger at fodre med samtidigt, har stor betydning.

Tværfagligt samspil

Ved at bruge både planteavls- og kvægbrugskonsulent sikres det tværfaglige samspil mellem mark og stald. Vi har taget udgangspunkt i koens krav til mar-

ENERGIRIGTIG MÆLKEKØLING

Varmegenvinding

Med Muellers varmegenvindingsbeholdere Model D, udnyttes varmen fra mælkekøletanken. Beholderne er uden pumper, varmeveksler og ventiler, derfor ingen risiko for tilkalkning eller drittsstop.

Ved et daglig forbrug af varmt vand til rengøring af malkeanlæg, køletank og andet på f. eks. 800 l, kan du spare årligt 15.000 kWh, det bliver hurtigt til mange penge.

Køling af mælk fra malkebotter

Et nyudviklet køleanlæg til køling af mælk direkte fra malkebobotten er nu klar til salg. Køling af mælken direkte fra bobotten før pumpeledning og buffertank, sikrer den bedste mælkekvalitet. Anlægget udnytter køernes drikkevand til køling, derved det mindst mulige energiforbrug, kun 10 kWh pr tons mælk, samtidig udnyttes energien fra mælken til opvarmning af malkebotternes vandforsyning – helt gratis.

Mueller Mælkekøletanke
Brugte mælkekøletanke købes

MUELLER EUROPA

AGRIMA

Marienlyst 1 • 6660 Lintrup
Tlf. 7539 1999
E-mail: agrima@agrима.dk
www.agrима.dk

Kreative løsninger - skaber dyrevelfærd

Ring efter brochurer eller se vort udvalg på
www.cnagro.dk • Tlf. 97 76 90 44

► ken, og marken har vurderet, hvad den kan tilbyde, hvor efter fodersammensætningen er planlagt. Og det næste, der skal afklares, sker nemlig bedst i samråd, landmand og konsulenter imellem:

Den økonomiske optimering i sædskiftet, set i forhold til markernes placering og i forhold til lageret. Skal græsudlægget sås i renbestand eller i dæksæd, hvilke majssorter skal vælges, ligesom risikostyring, bufferlager og eventuelt salgsafgrøder bør diskuteres.

Når planerne er lagt, kan den egentlige arbejdsplanlægning begynde. Og det er altså ikke nok, at arbejdsplan og handlingsplan blot aftales mundtligt. Den skal skrives

ned til mindste detalje, for det er fokus på detaljerne, der gør den store forskel, og jo mere detaljeret man er med sin planlægning, jo større mulighed er der for nå målene. Med en skriftelig handlingsplan sikrer landmanden sig også, at konsulenterne leverer varen til tiden, og man vil fornemme, at man får fuld valuta for rådgivningskronerne.

Foderforsyningen skal på dagsordenen

Lyder alt det ovennævnte som en let opgave, er det bare med at komme i gang. Men lyder det som en besværlig og næsten uoverkommelig opgave, kan vi berolige med, at der i fremtiden vil være hjælp at hente.

Skal græsudlægget sås i renbestand eller i dæksæd?. Det er blot et af de spørgsmål, som det tværfaglige samspil kan give svaret på.

Fodre • Feje Skrabe • Strø

Fodervogn

Fuldhydraulisk og knækstyret fodervogn med hydrostatisk fremdrift og aflæsning.

Leveres med Kohler benzin motor 15 hk eller vandkølet

Mitsubishi diesel motor fra 14 til 23 hk, lad volumen fra 0,7 til 5,5m³.

• Arbejdsbredde fra 70 til 125cm.

Rullemaster

Hydrostatisk, knækstyret og selvlæssende fodervogn. Hydrostatisk drift af både kørsel og aflæsning. Problem fri læsning og udfodring af wraballer samt almindelig rundballer

Rullemasteren leveres med 15 hk Kohler benzin motor eller med vandkølet Mitsubishi diesel motor

**LUNDTOFTE
MASKINSERVICE**

John H. Christensen · Tlf. 75 39 22 14 · Mobil 21 46 66 92
Indmarken 4 · 6670 Holsted
lundtofte.maskinservice@mail.tele.dk

Dog skal der afsættes tid til det - masser af tid. Og der skal ændres på holdninger og rutiner. Men med vores seneste erfaringer vil det være alle bestræbelserne værd. På Videncentret For Landbrug har vi således indtil flere projekter i støbeskeen, som skal bane vejen og gøre det lettere at komme i gang med optimering af foderforsyningen. Og vi skal i gang med det. For når vi studerer de seneste udtræk med nøgletal fra økonomidatabasen, kan vi se, at en optimeringsgevinst i forbindelse med foderforsyningen på mange bedrifter kan gøre den forskel, at det igen kunne være økonomisk interessant

at være mælkeproducent i Danmark.

I produktionsøkonomipjecen Kvæg 2011, som udkommer i august, omhandler en af temaartiklerne emnet, og der gives eksempler på henholdsvis god og mindre god planlægning og optimeringspotentialer i forbindelse hermed. Ligeledes gives der eksempler på opstilling af mål samt et uddrag af en handlingsplan, som kan bruges til inspiration. Vi vil ligeledes til enhver tid være behjælpelige med skabeloner til arbejdsplaner og handlingsplaner, gerne forudfyldt med eksempler, så det er nemmere at komme i gang.

SPANVALL®

Bestil på: www.spanvall.dk

- Spåner
- Savsmuld
- Snittet halm
- Tør
- Træmel

